

ДА ЛИ ЗНАТЕ ШТА СЕ ДЕШАВА КАДА СПАЉУЈЕТЕ ОТПАД?

ПАЗИ, ДИОКСИНИ!

Најузгроженији је онај који спаљује отпад као и његова најближа околина!

Долази пролеће, почињу радови у воћњаку, винограду, башти, окућници, а потребно је и пролећно спремање куће или стана. Орезаћете воће, лозу, сакупити трање и преостало лишће, избацили остатке из баште и куће и за час ће се у дворишту наћи велика хрпа отпада. Куда са њим? Традиција паљења таквог отпада постоји колико и наша култура. Како сада саветовати да се то не ради?

Када нешто запалите, покрећете процес оксидације материје, тј. њеног спајања са кисеоником. Горењем настаје смеша чађи, пепела и врло отровних гасова. Гасови који настају у процесу горења, су угљен-диоксид, угљен-моноксид, цијан-водоник, сумпор-водоник, сумпорни оксиди, амонијак итд. Сви ови гасови опасни су по здравље.

Отровни гасови које развијају поједини пластични материјали крећу се у распону свих до сада набројаних, зависно од хемијског састава материје која гори, тако да се у нашем кућном отпаду могу наћи врло токсични нитроцелулоза, по-

лиуретани, цијановодик, амонијак, диоксини.

Не могу се осетити мирисом или било којим чулом. Честице отровних материја вежу се на честице чађи и пепела (дим) и распршују по околини. Чађ која вам пада на кожу, одело, земљиште и биљке у башти је отровна и неће сама од себе никуд нестати, остаће у земљи годинама. У контакту с њом увек постоји могућност тровања и развијања малигних болести.

Диоксини су заједничко име за групу врло постојаних загађивача животне средине који укључују - диоксин, фуран и ПЦБС (полихлороване бифениле). Главни извори диоксина су: процеси сагоревања, процеси избелјивања и хлорисања, производње различитих других хемијских материја.

Човек намерно не производи ова једињења, осим у лабораторији. Диоксини емитују у ваздух депонују се на биљкама и површинском тлу.

Контаминирани вегетацију уносе животиње у исхрану, што је у ствари, главни пут уласка диоксина у ланац исхране. Преживари су зато много више из-

ложени већим концентрацијама диоксина од осталих животиња.

Диоксини се уносе удисањем, апсорпцијом кроз кожу и највише преко дигестивног тракта, путем масти животињског порекла. Акумулирају се у телу, махом ткиву риба, животиња и живине. Налазе се и у њиховим производима, као што су млечни производи и јаја. Човек се највише контаминира уношењем намирница животињског порекла. Рибе се контаминирају диоксинима и фуранима депонованим из ваздуха у води или седименту; путем индустријског отпада који се спира у водене водотокове, остављајући у седиментима велике концентрације диоксина и њима сродних једињења. Храна која потиче од семена, мање је контаминирани диоксинима, јер семе није директно изложено ваздуху.

Треба нагласити да многи грађани нису свесни опасности од спаљивања наизглед безазленог отпада, а најугроженији су управо они који то раде као и његова најближа околина!

Овде могу да сфотографирају и ваше фотографије! Узмите фотографије и забележите негативне и позитивне примере односа људи према животној средини. Радове шаљите на iskraloz@yahoo.com или дошавшиће редакцији ЛН. Најусеишнији радови биће награђени на крају пројекта.

РЕЧНИК ЕКОЛОШКИХ ПОЈМОВА

ДЕПОНОВАЊЕ - смештање; способност неких ткива да нагомилавају или акумулирају велике количине одређених једињења.

ДИГЕСТИЈА - варење; у хемији: растварање чврстог тела у некој течности на умереној температури.

ДЕПОНИЈА - САНИТАРНА ДЕПОНИЈА комуналног отпада - организована, уређена површина где се на уређен начин одлаже комунални отпад из кога су издвојене материје које се могу користити - секундарне сировине - папир, метал, стакло.

Е ЕКОЛОГИЈА - наука које се бави изучавањем узайамног односа између живих бића и и околне неживе природе. **ЕКОЛОШКИ СИСТЕМИ** - биолошки системи вишег реда, односно сразмерно самостални наиндивидуално организациони системи (популације, екосистеме, биоми, биосфера). **ЕКОЛОШКИ ФАКТОРИ (ЕКОЛОШКИ УСЛОВИ)** - разноврсни утицаји (физичке, хемијске и биолошке природе) којима су изложени организми.